

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Miloslava Výborného a soudců JUDr. Michala Mazance a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobkyně: JUDr. K. T., proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 427/31, Brno, za účasti osoby zúčastněné na řízení URTENA, SE, se sídlem Zemědělská 1139, Hradec Králové, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 5. 2013, čj. 14850/13/5000-14503-706611, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 17. 12. 2015, čj. 29 Af 49/2013-84,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalobkyně **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV. Osoba zúčastněná na řízení **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Vymezení věci

[1] Rozhodnutím Finančního úřadu v Ivančicích ze dne 17. 10. 2012, čj. 58949/12/294970704118, o zřízení zástavního práva (dále jen „rozhodnutí o zřízení zástavního práva“) správce daně podle § 170 odst. 1 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „daňový řád“), za použití ust. § 152 a násl. zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník“), zřídil zástavní právo k zajištění neuhrazených daňových povinností žalobkyně v celkové výši 14 929 171, 27 Kč. Zástavním právem byly zajištěny nemovitosti žalobkyně zapsané na LV X pro obec B., katastrální území B., u Katastrálního úřadu pro Jihomoravský kraj, a to pozemek parc. č. X (zastavěná plocha a nádvoří) a rodinný dům č. p. X (dále jen „nemovitosti“).

[2] V odvolání proti rozhodnutí o zřízení zástavního práva žalobkyně uvedla, že nemovitosti nejsou od 17. 12. 2011 v jejím vlastnictví, což doložila rozhodčím nálezem č. 1/2011 rozhodce Ing. Zdeňka Nováka ze dne 24. 9. 2012 (dále jen „rozhodčí nález“), podle něž se nemovitosti ke dni 17. 12. 2011 staly vlastnictvím společnosti URTENA, SE.

[3] Žalovaný zamítl odvolání žalobkyně v záhlaví uvedeným rozhodnutím a rozhodnutí o zřízení zástavního práva potvrdil.

[4] Krajský soud v Brně shledal žalobu proti rozhodnutí žalovaného nedůvodnou, a proto ji shora uvedeným rozsudkem zamítl; došel v něm k závěru, že rozhodce nemá postavení státního orgánu, a proto nemohly být nemovitosti katastrálním úřadem zapsány formou záznamu, jak namítala žalobkyně.

II.

Argumenty kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[5] Proti rozsudku krajského soudu podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

[6] Stěžovatelka v doplnění kasační stížnosti shrnula dosavadní průběh řízení; dále uvedla, že ke dni 17. 10. 2012, kdy bylo vydáno rozhodnutí o zřízení zástavního práva k nemovitostem, již na základě výše uvedeného rozhodčího nálezu předmětné nemovitosti nevlastnila, ačkoliv ji katastr nemovitostí i nadále jako vlastníka nemovitostí vedl. Podle stěžovatelky se jednalo o pochybení v záznamovém řízení; katastrální úřad podle ní řádně nezaznamenal vlastnické právo společnosti URTENA, SE. Stěžovatelka odkázala na rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 16. 1. 2014, čj. 30 A 15/2013-56, v němž krajský soud uložil katastrálnímu úřadu, aby zaznamenal vlastnické právo společnosti URTENA, SE.

[7] Stěžovatelka nesouhlasila ani s odůvodněním týkajícím se rozhodčího nálezu, podle něhož není rozhodčí nález rozhodnutím státního orgánu představujícím přímý způsob nabytí vlastnictví k věcem v něm označeným. Stěžovatelka shledala za nedostatečné i odůvodnění účinků rozhodčího nálezu; krajskému soudu vytkla také jeho spekulaci ohledně okolností vydání rozhodčího nálezu.

[8] Stěžovatelka odkázala na ustanovení § 3017 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „nový občanský zákoník“), týkající se uplatnění práv u soudu nebo soudního řízení či soudního rozhodnutí, která se obdobně použijí také pro uplatnění práva před rozhodcem, pro rozhodčí řízení nebo pro rozhodčí nález. Z několika dalších citovaných ustanovení nového občanského zákoníku dovodila, že zákonodárce na základě postupného vývoje a rozšíření užití rozhodčího řízení přešel od doktríny smluvní k doktríně jurisdikční a dle přechodných ustanovení je tak podle ní nutné aplikovat tuto doktrínu také na věcná práva (přechod vlastnictví nemovitostí).

[9] V dalším kasačním bodu napadla stěžovatelka postup žalovaného, který podle ní nenamítl nedostatek konstitutivních účinků rozhodčího nálezu a nevypořádal se ani s otázkou možnosti zařazení rozhodčího nálezu pod rozhodnutí státního orgánu. Podle

stěžovatelky vykročil krajský soud mimo svá oprávnění, pokud předmětný rozhodčí nález posoudil v širším záběru, nežli před ním orgán správní.

[10] Stěžovatelka se rozsáhle vyjádřila i k rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 16. 1. 2014, čj. 30 A 15/2013-56; nerespektováním tohoto rozhodnutí dle stěžovatelky porušil krajský soud v posuzované věci základní zásadu předvídatelnosti a zasáhl taktéž do práv společnosti URTENA, SE; porušením těchto zásad bylo napadené rozhodnutí podle stěžovatelky zatíženo vážnou vadou řízení, která by mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.].

[11] Konečně stěžovatelka vyjádřila údiv nad tím, že všechna její podání v daňových věcech byla přidělena k rozhodnutí jednomu senátu Krajského soudu v Brně. Požádala, aby Nejvyšší správní soud učinil potřebná zjištění, neboť by se podle ní mohlo jednat o porušení jejího práva na zákonného soudce zakotveného v čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále také jako „Listina“).

[12] V doplnění kasační stížnosti opravila stěžovatelka předchozí chybu v podání a odkázala na aktualizovanou důvodovou zprávu k ustanovení § 640, § 642 a § 648 nového občanského zákoníku týkající se účinků rozhodčího nálezu.

[13] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti se stížnostními námitkami nesouhlasil a odkázal na spisový materiál, rozhodnutí obou instancí a taktéž na rozsudek krajského soudu; všechna rozhodnutí považoval za správná. Žalovaný se neztotožnil ani s podřazením rozhodčího nálezu pod rozhodnutí státního orgánu a svou argumentaci ve vyjádření široce odůvodnil.

[14] V replice k vyjádření žalovaného stěžovatelka kritizovala argumentaci žalovaného týkající se originárního nabývání vlastnického práva ve vztahu k nabývání práva rozhodčím nálezem a ani ve zbytku vyjádření s žalovaným nesouhlasila.

III.

Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[15] Nejvyšší správní soud nenalezl žádné formální vady či překážky projednatelnosti kasační stížnosti, a proto přezkoumal jí napadený rozsudek Krajského soudu v Brně v rozsahu kasační stížností uplatněných důvodů, zkoumaje přitom, zda napadené rozhodnutí či jemu předcházející řízení netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[16] Kasační stížnost není důvodná.

III. A K rozhodčímu nálezu a vlastnictví nemovitostí

[17] Stěžejním pro posouzení kasační stížnosti bylo rozřešení otázky, zda se předmětné nemovitosti nacházely v době zřízení zástavního práva ve vlastnictví stěžovatelky, nebo zda se staly na základě rozhodčího nálezu vlastnictvím společnosti URTENA, SE, a zda měla být tato skutečnost osvědčena katastrálním úřadem formou záznamu.

[18] Stěžovatelka v kasační stížnosti odkázala na celou řadu právních ustanovení a na judikaturu, z nichž dovodila, že závěry krajského soudu byly mylné; podle ní má na

základě ustanovení § 80 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „o.s.ř.“) rozhodčí nález konstitutivní účinky, neboť rozhodci lze přiznat stejné postavení jako státnímu orgánu.

[19] Krajský soud v obsáhlém odůvodnění došel k závěru, že rozhodčí nález není možné považovat za rozhodnutí státního orgánu; jen takové rozhodnutí by umožnilo aplikovat § 7 odst. 1 zákona č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem (dále jen „zákon o zápisech vlastnických práv“). Proto též nemohlo dojít ani k přechodu práva vlastnického podle § 132 odst. 1 občanského zákoníku (nabytí vlastnictví rozhodnutím státního orgánu). Pokud nedošlo k nabytí vlastnictví rozhodnutím státního orgánu, nabývá se vlastnictví k nemovitým věcem podle § 133 odst. 2 téhož zákona až zápisem do katastru nemovitostí. A protože nebylo možné provést zápis záznamem, bylo nutné, aby stěžovatelka zažádala o povolení vkladu katastrální úřad, což však neučinila. Krajský soud zcela správně odkázal na nálezy Ústavního soudu (to, že v jeho rozhodnutí došlo k pochybení v časové posloupnosti těchto nálezu, lze považovat za pouhé přehlédnutí); z nich je patrné, že: *„Rozhodčí řízení tím představuje procesní institut sui generis, který má na jedné straně svůj původ v dohodě stran a na straně druhé čerpá své jurisdikční účinky z civilního práva. Nestojí tedy mimo právní systém; musí zde být právní řád, který určuje podmínky jeho konání (zejména náležitosti rozhodčí smlouvy), základní zásady procesu, jakož i účinky v něm vydaného rozhodčího nálezu. Není-li však rozhodčí řízení v právu zakotveno jako obligatorní, je namístě přisvědčit názoru, z něhož vychází i výše zmíněné usnesení sp. zn. IV. ÚS 174/02, že převažují znaky smluvní doktríny nad jurisdikční. Nedostatek obligatornosti odlišuje posuzované rozhodčí řízení od řízení před rozhodcem upraveném v § 10, § 13 a násl. zákona č. 2/1991 Sb., o kolektivním vyjednávání, ve znění pozdějších předpisů (jde-li o spor o plnění závazků z kolektivní smlouvy), a tím i od závěrů, jež vyslovil Ústavní soud ve věci sp. zn. IV. ÚS 402/01.“* (srov. nález Ústavního soudu ze dne 20. 7. 2006, sp. zn. III. ÚS 32/06).

[20] K postavení rozhodců se vyjádřil Ústavní soud také ve vztahu k § 3 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád). Ani v tomto případě se Ústavní soud neodchýlil od své ustálené judikatury; uvedl, že rozhodčí soud ani rozhodce nejsou státními orgány nebo úředními osobami ve smyslu tohoto zákona.

[21] S výše uvedenými názory krajského soudu a žalovaného opírajícími se i o citovanou judikaturu Ústavního soudu Nejvyšší správní soud souhlasí. Správce daně nepochybil, pokud zřídil zástavní právo k nemovitostem stěžovatelky, neboť ta byla v době jeho zřízení vlastníkem nemovitostí, k nimž bylo zástavní právo zřízeno.

[22] Nejvyšší správní soud uzavírá, že zcela souhlasí s odůvodněním rozsudku soudu krajského. Vzhledem k vyčerpávajícímu a argumentačně bezchybnému posouzení pro rozhodnutí relevantních právních úvah necítí Nejvyšší správní soud potřebu přehledně a srozumitelně vyjádřené závěry krajského soudu znovu opakovat či rozvíjet. Pro stručnost na ně plně odkazuje.

III. B K námitce nahrazení správního rozhodnutí rozhodnutím soudním

[23] Nedůvodná je též námitka stěžovatelky, dle níž soud přezkoumal rozhodčí nález v daleko širším rozsahu, nežli před ním orgán správní. Žalovaný v plně dostačujícím rozsahu odůvodnil, proč se přiklonil k prvostupňovému rozhodnutí a z jakých důkazů vycházel. Nemůže být na škodu to, že předmětný rozhodčí nález nijak nehodnotil. Naopak nelze soudu krajskému vytknout, že se ve svém rozhodnutí široce právní otázkou týkající se přechodu vlastnictví rozhodčím nálezem zabýval, neboť, neučinil-li by tak, mohlo by být jeho rozhodnutí považováno za nepřezkoumatelné pro neuvedení potřebné právní argumentace, na jejímž základě ve věci rozhodl. Tím krajský soud nenahrazoval činnost žalovaného, ale pouze osvětlil svůj náhled na řešení mezi účastníky sporné otázky.

III. C K námitce porušení předvídatelnosti rozhodnutí

[24] Důvodnou není ani námitka stěžovatelky týkající se domnělého porušení zásady předvídatelnosti rozhodnutí. Princip předvídatelnosti je jedním ze základních znaků právního státu, který úzce souvisí s principem právní jistoty. Z principu předvídatelnosti plyne právo každého na stejné rozhodování v typově obdobných případech, což současně vylučuje libovůli při aplikaci práva. Nejvyšší správní soud v napadeném rozsudku krajského soudu porušení principu předvídatelnosti neshledal.

[25] Krajský soud jasným a srozumitelným způsobem zdůvodnil, proč dospěl k jinému závěru, než jiný senát Krajského soudu v Brně v rozsudku ze dne 16. 1. 2014, čj. 30 A 15/2013-56. Jak správně uvedl, byla v napadeném rozhodnutí posuzována odlišná právní otázka. Kromě toho zachování principu předvídatelnosti nespočívá ve slepém následování judikturních závěrů jiného soudu téhož stupně, ale – ve správním soudnictví – v respektu k judikatuře Nejvyššího správního soudu a především též soudu Ústavního. Tu, jak je již shora připomenuto, krajský soud v projednávané věci naopak plně reflektoval.

III. D K právu na zákonného soudce a k domnělému porušení rozvrhu práce

[26] V poslední části kasační stížnosti stěžovatelka zpochybnila, zda bylo dodrženo její základní právo na zákonného soudce zakotvené v čl. 38 odst. 1 Listiny. Podle ní je vysoce nepravděpodobné, aby o obdobné věci rozhodoval opakovaně stejný senát Krajského soudu v Brně; z tohoto důvodu požádala Nejvyšší správní soud o potřebná zjištění, zda by se nemohlo jednat o stížnostní důvod podle § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s.

[27] Výše uvedenou domněnku nemůže Nejvyšší správní soud považovat za relevantní kasační námitku. Není jeho povinností *ex officio* zjišťovat, zda by se nemohlo jednat o kasační námitku; pokud stěžovatelka netvrdí, že v jejím případě bylo ústavně zakotvené právo na zákonného soudce opomenuto, nemůže Nejvyšší správní soud neexistenci této námitky nahrazovat vlastní pátrací činností, a to i kdyby si to stěžovatelka přála.

IV.

Závěr a náklady řízení

[28] Pro uvedené dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost je nedůvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl. O věci přitom rozhodl bez jednání postupem podle § 109 odst. 2 s. ř. s.

[29] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1, ve spojení s § 120, s. ř. s. Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení.

[30] Žalovanému v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly, a proto mu soud náhradu nákladů nepřiznal.

[31] Výrok o náhradě nákladů řízení v případě osoby zúčastněné na řízení se opírá o § 60 odst. 5, větu první, s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., dle kterého osoba zúčastněná na řízení má právo na náhradu jen těch nákladů, které jí vznikly v souvislosti s plněním povinnosti, kterou jí soud uložil. Protože soud v dané věci osobě zúčastněné na řízení žádné povinnosti neuložil, rozhodl tak, že tato osoba nemá právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 24. srpna 2017

JUDr. Miloslav Výborný
předseda senátu